BATERALABS-EN DEBAGOIENA ESKUALDEKO 2. SAIOAREN AKTA

Data: 2026ko azaroaren 10a (asteartea)
Lekua: Garaia parke teknologikoa, Arrasate, Gipuzkoa

1. Ekitaldiaren helburua

Ekitaldiaren helburua **Debagoienako** herritarren partaidetza-laborategiari jarraipena ematea izan zen. Laborategi horren xedea da klima-aldaketaren aurrean eskualdearen errealitatera egokitutako irtenbideak sortzea, herritarren parte-hartzearen bitartez. Bigarren saio honen helburu nagusia aurreko saioan identifikatutako erronkak eta problematikak lantzea izan zen, hautemandako erronkei erantzuteko proposamen zehatzak elkarlanean garatuz.

Saioak aukera eman zuen **parte-hartzaileek lehenetsitako jarduera-eremuetan sakontzeko**, irtenbide posibleak definitzeko, inplikatutako eragileak identifikatzeko eta etorkizunean gauzatzeko lehen jarduera-ildoak ezartzeko. Horretan guztian udal eta eskualde mailako erakundeetako ordezkariek, auzo-elkarteek, sektore-elkarteek eta klima-aldaketaren aurrean eskualde jasangarriago eta erresilienteago bat eraikitzen lagundu nahi duten herritarrek parte hartu zuten.

2. Ekitaldiaren garapena

2.1 Blokeen garapena

Jarraian, ekitaldiaren blokeak, esku hartzeko benetako denborak eta arduradunak zehazten dira:

1. Ongietorri instituzionala (5 min)

- **Arduraduna:** Iñigo Ibiricu, Naturklimako zuzendari teknikoa.

- **Deskribapena:** Gipuzkoako Foru Aldundiko Iraunkortasun Sailaren eta Naturklimaren izenean, Iñigok ongietorri-hitzak eskaini zituen. Bertan, eskerrak eman zitzaizkien parte-hartzaileei BateraLabs prozesuan parte hartzen jarraitzeagatik. Era berean, lehen saioan egindako lana nabarmendu zen, baita bigarren jardunaldi honen

garrantzia ere, Debagoienan identifikatutako klima-erronkei erantzuteko proposamenak elkarlanean garatzeko.

2. Lehenengo saioan identifikatutako erronken itzulketa (5 min)

- **Arduraduna:** Dorleta Orúe-Echevarría, Naturklima Behatokiaren koordinatzailea.

- **Deskribapena:** Lehen saioan identifikatutako erronkak eta planteamenduak aurkeztu ziren, eskualdean jarritako postontziaren eta bateralabs.eus webgunearen bidez jasotako ekarpenetan oinarrituta. Era berean, erronkak gai-ardatzen arabera aurkeztu ziren, eta kolektiboki identifikatutako problematikak modu bisualean erakusten zituzten mapak aurkeztu ziren.

3. Parte-hartze prozesuaren aurkezpena (5 min)

- **Arduraduna**: Xabi Murua, Osoigoko proiektuen arduraduna.

- **Deskribapena**: Saioaren dinamika zehatz-mehatz azaldu zen: saioan landu beharreko erronkak eta planteamenduak lehenesteko erabilitako irizpideak eta parte-hartze dinamikak aurkeztu ziren, hala nola proposamenak lehenesteko eta elkarrekin sortzeko lana.

4. Parte-hartze dinamika (40 min)

Saioa jardunaldian landuko ziren erronkak eta planteamenduak hautatzeko prozesuaren azalpenarekin hasi zen. Lehenengo saioan jasotako ekarpen kopuru handia zela eta, aurretik antzeko proposamenak araztu eta taldekatu ziren, bikoiztasunak ezabatuz eta gaika antolatuz.

Ondoren, proposamenak hiru irizpideren arabera aztertu ziren: irizpide teknikoa, Gipuzkoako Foru Aldundiaren eskumenekin bat zetozela baloratzeko; irizpide politikoa, Iraunkortasun Sailaren ildo estrategikoekin lerrokatuta zeudela balioztatzeko; eta irizpide ekonomikoa, aurreikusitako aurrekontuarekin eskualde guztietan proposamenak garatzeko aukera kontuan hartuta.

Ondorioz lortutako erronkak eta planteamenduak parte-hartzaileei aurkeztu zitzaizkien, eta haiek kolektiboki lehenetsi zituzten, saioan landu beharreko ardatz tematiko bakoitzeko erronka bat hautatzeko.

Ostean, parte-hartzaileak gai-ardatzetan antolatutako lan-mahaietan banatu ziren, eta, lan-fitxen laguntzaz egindako ko-sorkuntza dinamika baten bidez, hautatutako erronketan sakondu eta horiei erantzuteko proposamen zehatzak garatu zituzten. Kasu honetan, hiru lan-mahaitan banatu ziren, eta, beraz, hiru proposamen garatu ziren.

Azkenik, landutako proposamenak partekatu egin ziren eta lehentasun-ariketa bat egin zen, parte-hartzaileen ustez garrantzitsuenak edo premiazkoenak zirenak identifikatzeko. Azpimarratu zen leheneste horrek ez zuela izaera loteslerik eta ez zekarrela garatuko diren proiektuen behin betiko hautaketa. Dena den, Gipuzkoako Foru Aldundiarentzat balorazio-elementu gehigarri bat da, ondoren egingo diren azterketa teknikoarekin eta bideragarritasun-azterketarekin batera. Saioan sortutako proposamen guztiak prozesuaren azken portafolioan jasoko dira.

Lan-dinamika hasi aurretik, hainbat parte-hartzailek proposamenak hautatzeko irizpideei eta inplikatutako administrazioen eskumenei buruzko zalantzak azaldu zituzten. Irizpide horiek aplikatu ondoren Iraunkortasun Sailaren eskumenekoak ez izateagatik zer proposamen geratu ziren kanpoan galdetu zuten, baita, horrenbestez, udal-eskumeneko jarduketak sar zitezkeen ere. Halaber, argibideak eskatu zituzten bidegorriak foru-eskumeneko jarduketen artean sartzearen eta mugikortasuneko beste neurri batzuk kanpoan uztearen arrazoiei buruz, baita Debagoienean bizikleta-zerbitzu publiko bat ezartzeko aukerari buruz ere. Era berean, bidegorrien proposamenak gauzatzearen bideragarritasun ekonomikoa zalantzan jarri zuten, eta sarea osatzeko plangintza bat jada bazegoen horri buruzko proposamen bat aurkezteak zer ekarpen egingo lukeen galdetu zuten. Iñigo Ibiricu Naturklimako zuzendari teknikoak planteatutako gaiei erantzun zien.

Jarraian, lan-mahaietan landutako proposamenak jasotzen dira.

1. Berdeguneak eta itzalguneak handitzea

Mahaiaren informazioa:

Gai-ardatza: Hiri-berroneratzea/Eremu estrategikoak.
Identifikatutako erronka: Berdeguneak handitzea eta espazio publikoak hobetzea.

Proposamenaren garapena:

Arazo zehatza: Taldeak adierazi zuen bero-uharte efektuak eskualdeko udalerriei eragiten diela eta ez dagoela nahikoa itzalgune.

Egoera horrek espazio publikoen erosotasun termikoa murrizten du, bereziki tenperatura altuko aldietan.

Irudia. Parte-hartzaile batek emandako dokumentuetako batetik ateratako irudia.

Proposatutako irtenbideak: Taldeak elkarren osagarri diren bi esku-hartze ildo planteatu zituen:

A plana. Zuhaitzak landatzea

Berdeguneetan eta espazio publikoetan zuhaitz gehiago landatzea.

Itzala ematen duten espezieak lehenestea.

Bertan egoteko eta inguruneaz gozatzeko espazio atseginak sortzea.

Kaleen, plazen eta herritarrek erabiltzen dituzten bestelako espazioen erosotasun klimatikoa hobetzea.

B plana. Itzala emateko elementuak jartzea

Zuhaitzak landatu ezin diren tokietan toldoak edo eguzkitik babesteko bestelako elementuak jartzea.

Irtenbide horiek espazio bakoitzaren ezaugarrietara egokitzea.

Kokapena: Proposamena Debagoieneko udalerrietarako planteatzen da, bereziki nahikoa itzalgune ez duten espazio publikoetarako.

Onuradunak: Eskualdeko herritar guztiak, bereziki espazio publikoak maiz erabiltzen dituzten pertsonak.

Inplikatutako eragileak

- Eskualdeko udalak.
- Gipuzkoako Foru Aldundia.

Hurrengo urratsak: Fitxan ez zen jarduketa zehatzik adierazi. Garatu beharreko gaien artean, lehentasunezko espazioak, landaketen bideragarritasuna eta itzala emateko elementuak jartzeko aukerak azter litezke.

2. Tokiko nekazaritza-ekoizpena eta hurbileko kontsumoa bultzatzea

Mahaiaren informazioa:

Gai-ardatza: Ekonomia zirkularra eta energia
Identifikatutako erronka: Kontsumoa murriztea.

Proposamenaren garapena:

Arazo zehatza: Taldeak adierazi zuen Debagoienak urruneko merkatuetatik datozen nekazaritzako elikagaiekiko mendekotasuna duela, bereziki fruta eta barazkiekiko, eta hori tokiko eskaintza eskasarekin lotu zuen. Mahaian azaldutakoaren arabera, produktu horiek batez beste 4.000 kilometro egiten dituzte. Eskuragarri dauden lurrak aprobetxatzeak tokiko ekoizpena handitzen, sektorean enplegua sortzen eta pertsona gehiagok nekazaritzatik bizitzeko aukera izaten lagun dezakeela nabarmendu zen.

Tokixanen garapena babestea edo ekimena beste toki batzuetan errepikatu nahiz hedatzeko laguntza ematea proposatu zen. Tokixan Oñatin eredu agroekologiko bat bultzatzeko abian jarritako ekimena da. Horretarako, lur publikoetan nekazaritzako esperimentazio-guneak egokitzea planteatu zen, bertan prestakuntza eskaintzeko eta nekazaritza-proiektuak probatzeko aukera emateko. Nekazaritza-lurren potentzialari buruzko aurretiazko txostenak daudela eta azterketa horietan sakondu beharra dagoela aipatu zen.

Halaber, nekazaritza-jardueretara bideratzeko nolabaiteko eskuragarritasuna duten lurrak daudela adierazi zuen, hurbileko ekoizpena handitzen lagun dezaketenak.

Proposatutako irtenbidea: Nekazaritza-lurrak eskuratzen laguntzea eta hori bultzatzea planteatzen da, tokiko ekoizpen-ahalmena handitzeko. Zehazki, taldeak honako hau proposatzen du:

- Nekazaritza-ustiapenerako lur egokiak eskuratzeko bideak erraztea.
- Laguntza- eta finantzaketa-mekanismoak bultzatzea.
- Tokixanekin lankidetzan aritzea ekoizpena handitzeko nekazaritza-lurrak eskuratzeko.
- Tokiko eta hurbileko produktuen eskaintza indartzen laguntzea.

Kokapena: Jarduketa Tokixanek egokitzat jotzen dituen lurretan garatuko litzateke, haien eskuragarritasuna eta nekazaritza-potentziala kontuan hartuta.

Onuradunak

- Eskualdeko kontsumitzaileak, hurbileko produktuen eskaintza zabalagoa eskuratu ahal izango luketenak.
- Nekazaritza-sektoreko ekintzaileak eta ekoizleak.

Inplikatutako eragileak: Fitxak ez ditu parte hartu beharko luketen eragileak zehazten, baina Tokixan identifikatzen du lankidetzarako proposatutako erakunde gisa.

Hurrengo urratsak: Taldeak berariaz adierazi zuen Tokixanekin hitz egin beharra dagoela, lankidetza-aukerak aztertzeko eta lurrak eskuratzea baloratzeko.

3. PROPOSAMENA. Bizikleta eta patinete elektriko partekatuen zerbitzu publikoa

Mahaiaren informazioa:

Gai-ardatza: Mugikortasun jasangarria.
Identifikatutako erronka: Bizikletaren erabilera.

Proposamenaren garapena:

Arazo zehatza: Taldeak bi gabezia nagusi identifikatu zituen:

- Erabilera partekatuko bizikleta-sarerik ez izatea.
- Azken miliako joan-etorrietarako bizikletak eta patineteak alokatzeko zerbitzurik ez izatea.

Muga horiek zaildu egiten dute eguneroko joan-etorrietarako mugikortasun jasangarriko aukerak erabiltzea.

Proposatutako irtenbidea: Mugikortasun partekatuko zerbitzu publiko bat sortzea, eskualdeko udalerrietan bizikletak eta patinete elektrikoak eskuragarri egongo direla bermatzeko. Ekimenak joan-etorrietarako aukerak zabaltzea, ibilgailu pribatuekiko mendekotasuna murriztea eta mugikortasun jasangarriagoa bultzatzea ahalbidetuko luke.

Kokapena: Taldeak Debagoieneko udalerrietan ezartzea planteatzen du, bi aukera kontuan hartuta:

- Eskualdeko herri guztietan sare bat ezartzea.
- Hasieran udalerri bakar batean esperientzia pilotu bat garatzea, gero zabaltzeko aukerarekin.

Onuradunak: Herritar guztiak, bereziki ohiko joan-etorrietarako mugikortasun-aukerak behar dituzten pertsonak.

Inplikatutako eragileak

- Administrazio publikoak, bereziki udalak eta Gipuzkoako Foru Aldundia.
- Mugikortasunean espezializatutako enpresak.

- Ikastetxeak.
- Fundazioak, horien artean ORBEA.

Hurrengo urratsak: Ez zen urrats zehatzik adierazi. Zerbitzuaren bideragarritasuna, lankidetza-formulak eta balizko esperientzia pilotu baterako baldintzak aztertzeke geratuko lirateke.